

Reactie op Wet stikstofreductie en natuurverbetering

Lang niet genoeg reductie. PAS-fouten worden herhaald

In 2030 zal volgens het wetsvoorstel in de helft van de Nederlandse Natura2000-gebieden de 'kritische depositie' niet meer worden overschreden.

Het Nederlandse aandeel in de stikstofneerslag zal gemiddeld met 26% worden verlaagd.

Het is een stapje in de goede richting. Het is in ieder geval beter dan het PAS, waar zo goed als geen reductie in zat.

Echter: voor zeer kwetsbare en zwaar belaste natuurgebieden zoals de Peel is het bij lange na nog niet voldoende. Zelfs als ook het buitenland de uitstoot met 26% zou verminderen (en dat is nog maar de vraag), dan is in 2030 de stikstofneerslag in de Peel nog ruim 2,5 keer de kritische waarde.

Voor gebieden als de Peel is zo'n 75% reductie vereist. Met dit maatregelenpakket wordt dus voor de Peel hooguit maar zo'n één derde van wat nodig is!

Er wordt ook geen zicht geboden op het bereiken van meer reductie na 2030.

Werkgroep Behoud de Peel is van mening dat hiermee rondom de Peel en andere zwaar belaste natuurgebieden de vergunningverlening voor stikstoftoenames nog niet zal kunnen worden vlot getrokken.

Een argument daarvoor is te vinden in de uitspraak van 29-5-'19 van de Raad van State in onze PAS-beroepen. Daarin staat dat een programma geen maatregelen mag bevatten die toch al verplicht zijn om te voorkomen dat de habitats verder verslechteren, of om de toestand van de habitats te verbeteren. Omdat met de bekend gemaakte maatregelen amper zo'n derde deel van de benodigde reductie wordt behaald, vallen ze wat ons betreft in die categorie van 'toch al vereist' en zijn vergunningen voor toenames hiermee nog niet mogelijk.

Bij de maatregelen is bovendien sprake van een 'streefwaarde'. Ook wat dat betreft zijn de maatregelen in strijd met de eisen die volgens onze RvS-uitspraak aan een reductieprogramma worden gesteld.

De transitie naar kringlooplandbouw wordt lang niet voldoende ingezet

Uit het maatregelenpakket blijkt dat er weer veel vertrouwen is in extra emissie-arme technieken. Het is echter maar al te vaak gebleken dat zulke technieken in de praktijk lang niet het rendement opleveren als waar mee gerekend is.

Daar komt bij dat met emissie-arme technieken het enorme mestoverschot niet minder wordt. Bovendien gebeurt het uitkopen van veehouderijen op basis van vrijwilligheid. Het is daarom niet zeker dat het resultaat van de aangekondigde maatregelen van tevoren vaststaat, een eis die genoemd wordt in de uitspraak van de Raad van State.

De stikstofneerslag op veel natuurgebieden is veel te hoog om alleen met technieken voldoende omlaag te kunnen krijgen. Daar zal toch echt een heel ander soort landbouw, o.a. niet meer gebaseerd op de grootschalige import van grondstoffen voor krachtvoer, voor nodig zijn. Het inzetten op technische oplossingen frustreert ons inziens de noodzakelijke transitie naar kringlooplandbouw. Met die technieken wordt het huidige systeem, dat juist niet op die kringloop is gebaseerd, weer gestimuleerd.

Maatregelen voor natuurherstel

3 miljard wordt besteed aan natuurherstelmaatregelen. Op zich is dit goed, mits dit niet ingezet wordt om in de natuur nòg meer te gaan plaggen, begrazen, etc.. Zeker met zo weinig stikstofreductie heeft dat toch heel weinig zin. Dat is 'dweilen met de kraan open'. Extra beheer lost het probleem voor de natuur zeker niet op.

Het geld kan wel goed besteed worden indien het ingezet wordt om de natuur 'robuuster' te maken. De natuur dient uitgebreid te worden.

Bovenal is het daarbij van belang dat het verdrogingsprobleem wordt aangepakt. Rondom de natuur dient de waterstand te worden verhoogd. Dit kan gebeuren door aankoop van landbouwgronden. Maar ook in de blijvende landbouwgronden, in een ruime zone (minstens 2 km) rondom de natuur, zal de waterstand verhoogd moeten worden. Onze stichting pleit hier al jaren voor, maar er is steeds veel te weinig aan gedaan. Mede in verband met de klimaatsverandering is het de hoogste tijd dat er nu echt iets aan gebeurt!!

3 miljard zal hiervoor lang niet voldoende zijn, maar kan wel een eerste aanzet geven. De 'robuustere' natuur en de verbetering van de hydrologische situatie voor de natuur kan mede gerealiseerd worden i.h.k.v. de hierboven genoemde noodzakelijke transitie naar circulaire landbouw.

Hoogachtend,

Stichting Werkgroep Behoud de Peel te Deurne